

Важливо звернути увагу ще на один аспект. Він стосується **конкурсного фінансування Державного фонду фундаментальних досліджень та реалізації державних наукових і науково-технічних програм за пріоритетними напрямками науки і техніки**. Згідно із Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» на таке фінансування має спрямовуватися не менше 30% надходжень, призначених на науку.

Але якщо дивитися правді в очі, то ця робота практично призупинена. Виділювані державою кошти вже понад п'ять років залишаються майже на одному, невиправдано низькому рівні. У 2007 р., як уже згадувалося, призупиниться реалізація програм за пріоритетними напрямками науки і техніки. Ледь животіє Державний фонд фундаментальних досліджень. Комітет неодноразово порушував питання про надання йому самостійного статусу. Розв'язання означеної проблеми, навіть за теперішнього рівня фінансування, дало б змогу істотно поліпшити ситуацію та сприяло б надходженню позабюджетних асигнувань і коштів іноземних організацій на реалізацію грантів Фонду.

Здається, науковці вже втомилися наголошувати на тому, що основне положення законодавства про обсяги фінансування науки (1,7% ВВП) не виконується. Якщо відверто, то хронічне невиконання законодавства в нашій державі стосується не тільки наукової сфери.

Наступного року, судячи з проекту Держбюджету, фінансування науки також буде на рівні, далекому від показника, встановлено-

го законом. Верховна Рада України розглянула у першому читанні проект бюджету на 2007 рік, поданий Кабінетом Міністрів і доопрацьований Бюджетним комітетом. Зазначу, що більшість пропозицій Комітету було враховано, але їх ще опрацьовуватиме Кабінет Міністрів.

І ще про одне. Одним із стратегічних напрямів інноваційної діяльності держави визначено розвиток інноваційної культури суспільства. Нам необхідно консолідувати зусилля на формуванні у наших громадян, особливо у молоді, психології творця, науковця, високоосвіченої людини, яка легко оперує знаннями і використовує їх у житті. У цьому контексті зовсім не розумію позицію Вищої атестаційної комісії України, яка ліквідує спеціальність 08.02.02. — «Економіка та управління науково-технічним прогресом». Це абсолютно неприпустимо як з наукового, так і суто економічного поглядів. Зазначу, що саме з цього питання мені особисто довелося звертатися до голови ВАК України.

* * *

У сучасному глобалізованому світі наука є основною рушійною силою соціально-економічного розвитку. Хотілося б сподіватися, що наше засідання стане імпульсом для активізації використання такої потужної інтелектуальної сили, якою є Національна академія наук України, примноження духовного та економічного потенціалу нашої країни.

Комітет Верховної Ради з питань науки й освіти вважає своїм ключовим завданням прискорення реалізації цієї політики.

С.М. НИКОЛАЄНКО, міністр освіти і науки України

Сьогодні ми говоримо про найголовніше — суспільство, яке базується не на сировинній основі, не на енергетичних ресур-

сах, яких у нас немає, а про суспільство, що ґрунтуватиметься на сучасних знаннях. Тому урядова підтримка фундаментальної науки,

Національної академії наук України, науковців, які працюють в університетах, має бути пріоритетом для держави. Представники НАН України, зокрема академіки НАН України К.М. Ситник, П.П. Толочко, І.Р. Юхновський та ін., неодноразово порушували у парламенті питання про державну підтримку науки, і ці проблеми поступово розв'язуються. Сподіваюся, що новий склад Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти продовжить цю традицію, а сьогоднішня наша розмова буде результативною. На засіданні Ради національної безпеки і оборони України розглядалося питання, чому Уряд і суспільство незадоволені рівнем віддачі української науки. Було названо цілу низку причин. Проте якщо поглянути на економічну основу наукової діяльності, то провідні європейські економісти стверджують: за фінансування 0,4% наука має пізнавальну функцію, 0,7–0,8% – соціокультурну і лише після 1% вона починає виконувати економічну роль. Тому згідно з Лісабонською стратегією країни ЄС вирішили виділяти не менше 2,1% ВВП на розвиток науково-технічної сфери.

Сьогодні ми звертаємо серйозну увагу на стан законодавства у сфері наукової діяльності. Тут ще є чимало проблем. Визначено нові пріоритетні напрями розвитку науки і техніки в Україні. Планується запровадження коротко-, середньо- і довгострокових пріоритетних програм. Міністерство освіти і науки підготувало зміни до деяких законів, пов'язаних з науковою діяльністю, які планує врегулювати впродовж поточної сесії Верховної Ради України. Уряд спільно з парламентом узгоджує питання пенсійного забезпечення науковців, зокрема визначення розміру максимальної пенсії. Чимало уваги

приділено вдосконаленню законопроектів щодо проведення тендерних закупівель. Міністерство освіти і науки підготувало пропозиції і до Закону України «Про інтелектуальну власність».

Варто наголосити на необхідності посилення програмно-цільового фінансування науки, не зменшуючи бюджетних видатків на фундаментальні дослідження.

Проект Держбюджету 2007 року передбачає виділення 135 млн грн на оновлення матеріально-технічної бази наукових досліджень, проте лише 7 млн грн заплановано для університетів. Це надзвичайно мало, оскільки у вищих навчальних закладах майже припиняться наукові дослідження. Студенти, які навчатимуться в таких умовах, не зможуть стати надійною зміною сучасним науковцям, бо у них не вистачатиме знань.

Потрібно звернути більшу увагу на активізацію співпраці наукових установ і університетів з бізнес-структурами. Необхідно запуснути в дію закон щодо спільних інформаційних ресурсів.

Просимо представників Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти доопрацювати статтю 45 Закону України «Про Державний бюджет», яка б давала можливість, окрім НАН України, здійснювати експертну оцінку фундаментальних робіт науковим радам Міністерства освіти і науки, а їх 22 і до них входять представники всіх галузевих академій. Це значно полегшить роботу Академії з проведення експертизи.

Міністерство освіти і науки наприкінці листопада планує скликати нараду «Університетська наука», куди запрошуємо всіх присутніх для обговорення важливих проблем у цьому напрямі.